

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Standard asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością

realizowany w ramach projektu

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego
ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Część I Asystencja osobista w świetle Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami

- Konwencja to międzynarodowy dokument opisujący prawa osób z niepełnosprawnościami w kategoriach praw człowieka, a także obowiązki Państw związane z zapewnieniem tych praw i ich przestrzeganiem.
- Została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku.
- Ratyfikacja Konwencji przez Polskę miała miejsce 6 września 2012r.
- Ratyfikując Konwencję Polska zobowiązała się do przestrzegania jej zapisów.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami

- Celem Konwencji jest ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez osoby z niepełnosprawnościami na równi ze wszystkimi innymi obywatelami.
- Konwencja składa się z 50 artykułów, które opisują poszczególne prawa i obowiązki państw, które ratyfikowały Konwencje.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Niezależne życie

- Każda osoba z niepełnosprawnością ma prawo do niezależnego życia, dostępu do wsparcia oraz realizacji wszystkich wolności i praw człowieka.
- Prawo do niezależnego życia zostało określone w art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Niezależne życie

Niezależne życie nie oznacza, że chcemy wszystko robić sami i nie potrzebujemy nikogo lub że chcemy żyć w izolacji. Niezależne życie oznacza, że chcemy mieć prawo do wyborów i kontroli nad swoim codziennym życiem w sposób, który nasi pełnosprawni bracia i siostry, sąsiedzi i przyjaciele biorą za oczywisty.

(Europejska Sieć na rzecz Niezależnego Życia)

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Niezależne życie jako serce KPON

- Prawo do godnego życia.
- Prawo do życia w lokalnej społeczności.
- Prawo do włączenia społecznego.
- Prawo do życia jak najwyższej jakości.
- Prawo do życia możliwie jak najbardziej samodzielnie.
- Prawo do szerokiego wachlarza wsparcia/usług wspierających.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Asystencja osobista

„Asystencja osobista osób z niepełnosprawnościami odnosi się do dostępnego, dopasowanego dla osoby z niepełnosprawnością wsparcia, świadczonego przez inne osoby i stanowiącego narzędzie, które umożliwia niezależne życie.”

(Komentarz generalny nr 5 Komitetu ONZ ds. praw osób z niepełnosprawnościami)

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Indywidualizacja wsparcia 1/2

Zgodnie z **Komentarzem generalnym nr 5 Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami** na temat niezależnego życia i bycia częścią społeczności, asystencja osobista osób niepełnosprawnych:

- musi być dopasowana do potrzeb użytkownika,
- musi umożliwiać niezależne życie.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Indywidualizacja wsparcia 2/2

- Finansowanie jest oparte o spersonalizowane kryteria
- Asystencja osobista jest realizowana zgodnie z potrzebami i wytycznymi osoby z niepełnosprawnością (Użytkownika).
- To relacja „jeden- na jeden”. Użytkownik ma prawo wyboru asystenta, obowiązek przeprowadzenia szkolenia indywidualnego i zatwierdzania karty wsparcia.
- Użytkownik sam decyduje o warunkach świadczenia usługi.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Zasady finansowania

Dostęp do asystencji osobistej jest prawem osoby z niepełnosprawnością, a realizację tego prawa, w tym środki na świadczenie, powinien zapewniać **budżet państwa**.

Konieczne jest również zagwarantowanie **ciągłości** finansowania.

Proponujemy, aby minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego wyznaczył jednostkę centralną do obsługi asystencji osobistej, jej finansowania, rozliczania i nadzorowania.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Część II AOOD z perspektywy użytkownika, asystenta i realizatora

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Adresaci wsparcia

- polskie obywatelstwo lub prawo stałego pobytu
- orzeczenie o niepełnosprawności (docelowo „potrzeba”, a nie „orzeczenie”) lub dokument równoważny wydany zgodnie z prawem krajowym
- wiek 7-65 lat
- różny zakres i charakter niepełnosprawności
- bez względu na płeć, miejsce zamieszkania, stan fizyczny

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Kwalifikacja do wsparcia

- Potrzeba wsparcia asystenta osobistego w co najmniej jednym zakresie:
- czynności samoobsługowe, np. czynności fizjologiczne, higiena osobista, jedzenie, ubieranie się,
- komunikowanie się z innymi i kontakty społeczne,
- przemieszczanie się,
- prowadzenie gospodarstwa domowego, w tym pełnienie ról w rodzinie,
- wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem aktywności społecznej i zawodowej.
- Minimalny liczba przyznanych godzin wsparcia asystenckiego: 20 godz./miesiąc.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Doradztwo wzajemne

- cel: dostarczenie osobie, która korzysta z asystencji osobistej rzetelnych informacji na temat zakresu zadań asystenta, zasad współpracy, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, itp.
- świadczy je osoba z niepełnosprawnością, z doświadczeniem w korzystaniu z asystencji osobistej. W przypadku osoby z niepełnosprawnością intelektualną, w spektrum autyzmu, znaczną sprzężoną niepełnosprawnością lub osoby niepełnoletniej, może świadczyć ją rodzic lub opiekun faktyczny innego użytkownika AOODN.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Asystent osobisty

Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością:

- szanuje niezależność i podmiotowość osoby z niepełnosprawnością,
- umożliwia osobie z niepełnosprawnością decydowanie o zakresie wsparcia, miejscu i czasie wsparcia bez względu na charakter niepełnosprawności

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Zakres czynności asystenta osobistego 1/2

Katalog czynności ma charakter otwarty i zależy od potrzeb użytkownika.

Poszczególne czynności pogrupowaliśmy w 6 obszarów:

1. wsparcie w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej, np. toaleta poranna i wieczorna, ubieranie, korzystanie z toalety,
2. wsparcie w czynnościach medyczno-pielęgnacyjnych, np. podawanie leków, odsluzowywanie dróg oddechowych, iniekcja insuliny i inne niezbędne do życia użytkownika.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Zakres czynności asystenta osobistego 2/2

3. wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie, np. sprzątanie, wsparcie w rodzicielstwie, robienie zakupów,
4. wsparcie w przemieszczaniu się, np. asystowanie w trakcie korzystania ze środków transportu,
5. wsparcie w komunikowaniu się i wyrażaniu woli w kontakcie z otoczeniem w przestrzeni publicznej lub podczas obsługi komputera czy telefonu komórkowego.
6. wsparcie w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej, w tym edukacyjnej np. załatwianie spraw urzędowych, zadania związane z aktywnością zawodową, poszukiwaniem pracy.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Szkolenia dla kandydatów na asystentów oraz asystentów osobistych 1/2

- **szkolenie ogólne** – wprowadzające do świadczenia asystencji osobistej zgodnie z zasadami KPON; szkolenie to jest obowiązkowe na etapie kandydowania do podjęcia zatrudnienia i musi być powtarzane przynajmniej co dwa lata;
- **szkolenie z pierwszej pomocy** – rozwijające umiejętności asystenta w zakresie ratowania życia i zdrowia użytkownika asystencji osobistej w stanie zagrożenia do czasu przybycia wykwalifikowanych służb medycznych.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Szkolenia dla kandydatów na asystentów oraz asystentów osobistych 2/2

- szkolenia uzupełniające – szkolenia rozwijają wiedzę i umiejętności asystenta osobistego; realizowane są na początku lub w trakcie świadczenia usługi, jeśli zajdzie taka potrzeba np. szkolenie przez personel medyczny w przypadku konieczności wykonywania czynności medycznych.
- szkolenie indywidualne – przeprowadza użytkownik, przygotowuje asystenta do współpracy i realizacji usługi, przed jej rozpoczęciem;

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Superwizja

- celem jest m. in. zapobieganie wypaleniu zawodowemu oraz wzmocnienie umiejętności komunikowania się z użytkownikami asystencji osobistej i radzenia sobie z wyzwaniami w pracy asystenta osobistego.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Część III Asystencja osobista „skrojona” na miarę indywidualnych potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Diagnoza potrzeb 1/2

- Podstawą przyznania wsparcia asystenckiego są potrzeby osoby z niepełnosprawnością
- Każda osoba określa swoje potrzeby w zakresie asystencji osobistej za pomocą formularza autodiagnozy.
- Wypełniony formularz autodiagnozy trafia do instytucji powiatowej, a po formalnej weryfikacji jest przekazywany do Zespołu ds. Indywidualnego Planu Wsparcia (Zespół ds. IPW).

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Diagnoza potrzeb 2/2

Formularz autodiagnozy wypełnia:

- osoba z niepełnosprawnością, która będzie korzystała ze wsparcia asystenckiego (również osoba ubezwłasnowolniona, jeśli jest w stanie zrobić to samodzielnie) lub
- rodzic lub opiekun prawny osoby z niepełnosprawnością do 13 r.ż. lub
- rodzic lub inna osoba stale wspierająca osobę ze znaczną niepełnosprawnością, która nie jest w stanie samodzielnie wypełnić formularza autodiagnozy

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Indywidualny Plan Wsparcia

Zawiera:

- liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej,
- możliwość wyboru asystenta (jeśli użytkownik nie zadeklarował w autodiagnozie własnego kandydata na asystenta osobistego),
- szkolenia uzupełniających dla asystenta osobistego (jeśli takie szkolenia są potrzebne),
- dodatkowe elementy usługi, tj. skorzystania z doradztwa wzajemnego lub z refundacji dodatkowych kosztów asystencji osobistej).